

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

DEVELOPMENT OF INSTRUCTION HANDOUTS ENTITLED “TRADITIONAL THAI SINGING FOR MATTHAYOMSUKSA 1 STUDENTS”

กมลพร ขาวนวล¹, มนัส วัฒนไชยศ² และบรรจง ชลวิโรจน์³
Kamonporn Khownuan¹, Manut Wattanachaiyot² and Banchong Chonwirot³

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เขตธนบุรี กทม.¹
รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา²
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

การศึกษาพบว่า

1. เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80
2. ผลการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนและผลการประเมินการขับร้องของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน การขับร้องเพลงไทย

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop the instructional handouts entitled “Traditional Thai Singing for Matthayomsuksa 1 Students” on basis of 80/80 efficiency criterion, and 2) to compare the learning achievement between pre-test and post-test. The sample group included 40 Matthayomsuksa 1 students at the college of Dramatic Arts Buditpatanasilpa Institute in the 2nd semester of academic year 2012. The research instruments were instructional handouts and achievement test. Data was statistically analyzed by percentage, arithmetic mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows:

1. The efficiency of the instructional handouts entitled “Traditional Thai Singing for Matthayomsuksa 1 Students” met with the aforementioned 80/80 criteria.
2. The pre-test and post-test learning achievement of the students were significantly different after They were taught through the developed instructional handouts.

Keywords

Development of Instructional Handouts, Traditional Thai Singing

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การขับร้องเพลงไทยหรือตรงกับคำศัพท์สังคีตว่าคีตศิลป์ไทย คีตหมายถึง การเปล่งเสียงออกมาเป็นสำเนียงหรือทำนอง ส่วน ศิลปะ หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น จากธรรมชาติด้วยความชำนาญ และความรู้ที่ได้เกิดแก่ผู้พบเห็นโดยทางตาหรือหูก็ตาม ทำให้เกิดความสะเทือนใจ มีอารมณ์คล้อยตาม เมื่อนำสองคำมาสมานกันเป็นคำว่า คีตศิลป์ หมายถึง ศิลปะแห่งการเปล่งเสียงด้วยความประณีต ละเอียดย่อน ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ คล้อยตาม การขับร้องเพลงไทยจึงเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงค่านิยมและ วัฒนธรรมอันดีงาม และสูงส่งของไทย ถือเป็นเอกลักษณ์และสมบัติของชาติเป็นศิลปะที่ แฝงไว้ซึ่งภูมิปัญญาและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นับได้ว่าเป็นมรดกของชาติที่น่าภูมิใจ

สมควรที่จะอนุรักษ์สืบทอดให้อนุชนรุ่นหลังได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์สืบทอดไป ซึ่งการขับร้องเพลงไทย เป็นศิลปวัฒนธรรมไทยที่สืบทอดมาแต่โบราณ เป็นศิลปวัฒนธรรมไทยที่แสดงถึงความงามออกจากจิตใจโดยผ่านการกระทำที่สร้างสรรค์ด้วยการขับร้องถ่ายทอดอารมณ์เพลง เรื่องราวความงามและรสของวรรณคดีไทย เมื่อนักเรียนได้ศึกษาวิชานี้จะเกิดความรู้ความเข้าใจ ในทักษะ การขับร้องการเปล่งเสียงตามท่วงทำนอง อัตราจังหวะ รวมถึงอารมณ์เพลงและเนื้อร้อง อันที่จะส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม สุนทรียภาพ พัฒนาการกระบวนการรับรู้ทางศิลปะ ฝึกการรับรู้ การเห็นภาพรวม การสังเกตที่ละเอียด เกิดความรักความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ พัฒนาเจตคติสมาธิ และค้นพบศักยภาพของตนเอง สามารถบูรณาการความรู้เข้าสู่วิชาเฉพาะสาขา คือนานาศิลป์ ดนตรี ให้เป็นองค์ประกอบที่สมบูรณ์ เป็นพื้นฐานในการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดนตรีไทย และเอื้ออำนวยให้การเรียนสัมฤทธิ์ผลได้เร็วขึ้น

จากสภาพปัจจุบันวิชาขับร้องเพลงไทย ที่จัดรวมในกลุ่มสาระศิลปะ ทำให้ผู้เรียนได้เรียน 6 ภาคเรียน หรือ 3 ปี ทำให้การขับร้องเพลงไทยซึ่งเป็นวิชาบังคับเลือกของนักเรียนได้รับความสำคัญลดน้อยลงไป และนักเรียนที่จะต้องเรียนต่อวิชาขับร้องเพลงไทยเพื่อนำไปใช้บูรณาการกับวิชาเอกตามศิลปะสาขา อาทิ เช่น ภาควิชานาฏศิลป์ไทย ซึ่งประกอบด้วย สาขาวิชาโขน ละคร และภาควิชาดุริยางค์ไทย ประกอบด้วย สาขาเป่าพาทย์ เครื่องสายไทย และคีตศิลป์ไทย ขาดโอกาสในการฝึกฝนจึงทำให้ผู้วิจัยคิดสร้างเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

การเรียนการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทยจะบรรลุจุดประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ หรือไม่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน เพราะครูผู้สอนเป็นผู้ใช้หลักสูตร โดยจะเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนการสอนและดำเนินการสอนให้บรรลุเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

ครูผู้สอนต้องมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและจิตใจผู้เรียน ซึ่งครูต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เลือกสรรเทคนิควิธีการสอนที่แปลกใหม่มาใช้สอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพและเกิดคุณภาพทางการศึกษามีมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดไว้

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมเข้ามาประกอบเป็นรากฐานของการเรียนรู้ที่ดี ทำให้การเรียนการสอนได้ผลดีและมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะเอกสารประกอบการสอนนับเป็นสื่อการสอน หรือ นวัตกรรมหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในวงวิชาการ

ว่าสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้อย่างดี และรวดเร็วตามความต้องการของครูผู้สอน ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพและตระหนักในคุณค่าที่ติงามของศิลปวัฒนธรรมที่เกิดจากแรงบันดาลใจของมนุษย์ และรังสรรค์ให้เกิดความสุนทรีย์บ่งบอกถึงความเจริญงอกงามของวิถีชีวิตความเป็นอยู่และการก่อตัวทางวัฒนธรรมของสังคมมนุษย์

เปรี๊ยะ กุมุท (2528, หน้า 25) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่ได้ผลอย่างจริงจังของนักเรียน นักศึกษาไม่ว่าสาขาใดเกิดจากการกระทำของตัวนักศึกษาเองจึงเป็นหน้าที่ของครูอาจารย์ที่จะต้องจัดระบบการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาได้สังเกตทดลองฟังดูลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า อ่าน อภิปราย รายงาน วิจัย และสรุปด้วยประการต่างๆ ที่เห็นเหมาะสม การเรียนที่ไม่มีสื่อการสอนกิจกรรมการสอนที่มีขอบเขตจำกัด ย่อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและกว้างขวาง ไม่มีคุณภาพเพราะไม่มีอะไรจะดูจะสังเกตและฝึกทดลองให้ได้ประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่ดี

วรรณวิไล พรหมสิดา (2549, หน้า 101) ได้กล่าวถึง สิ่งสำคัญในการสร้างนวัตกรรมว่า วัตถุประสงค์ของนวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญลำดับแรกที่ต้องกำหนดให้ชัดเจน เนื่องจากเป็นผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นโดยตรงจากการใช้นวัตกรรมที่สร้างขึ้นและมุ่งตรงต่อการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง และที่สำคัญคือ สามารถวัดได้

ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่าเอกสารประกอบการสอนจึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทหนึ่งที่มีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอน เหมาะสมสำหรับใช้เป็นตัวกลางถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เพราะเอกสารประกอบการสอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เกิดความรับผิดชอบ ซึ่งอาจเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลก็ได้โดยจะมีครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำเท่านั้น และเอกสารประกอบการสอนสามารถใช้เป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพ ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากความสำเร็จและเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวผู้วิจัยสนใจพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย เพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ และทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเองตามกระบวนการเรียนการสอน อย่างเป็นขั้นตอน จนสามารถปฏิบัติได้ทำให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจมีทักษะประสบการณ์ในด้านดนตรีและนาฏศิลป์ยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด และช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนมีประสิทธิภาพดีขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย และมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

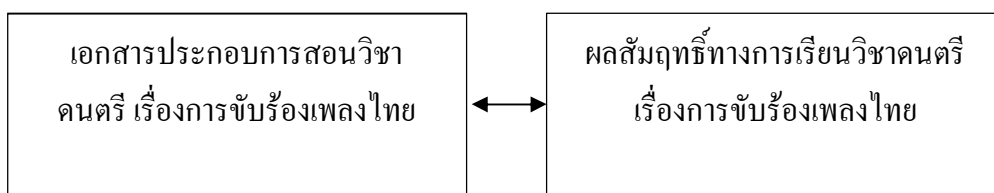
ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 40 คนโดยใช้การสุ่มอย่างง่ายจากการจับฉลาก
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.2.1 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เนื้อหาของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้แบ่งเป็นเนื้อหาทั้งทางภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ได้แก่ หน่วยที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย หน่วยที่ 2 เรื่อง การขับร้องเพลงไทยเบื้องต้น และหน่วยที่ 3 เรื่อง การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย

กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอน ในรายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์

2. นักเรียน หมายถึง นักเรียน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

3. วิทยาลัยนาฏศิลป์ หมายถึง วิทยาลัยนาฏศิลป์ ตำบลศาลายา จังหวัดนครปฐม สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

4. เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 หมายถึงระดับการคาดหมายของผู้สอนต่อเอกสารประกอบการสอน ในรายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ว่านักเรียนมีการปฏิบัติที่พึงพอใจตามที่กำหนดคือ เมื่อเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน ในรายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย แล้ว

80 ตัวแรก หรือ E1 หมายถึง จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำกิจกรรม ท้ายบทเอกสารประกอบการสอน ในรายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย 3 หน่วยการ เรียนและจากการประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติระหว่างเรียนของนักเรียน

80 ตัวหลัง หรือ E2 หมายถึง จำนวนร้อยละเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน ในรายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้อง เพลงไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ เอกสารประกอบการเรียน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 3 หน่วยการ เรียนรู้ ประกอบด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 40 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากการจับฉลาก

หน่วยที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย กล่าวถึง แหล่งกำเนิดของเสียง ความหมายของคำว่าคีตศิลป์ วัฒนธรรม และมารยาทในการขับร้อง เพลงไทย ประเภทของการขับร้องเพลงไทย และศัพท์สังคีต

หน่วยที่ 2 เรื่อง การขับร้องเพลงไทย กล่าวถึง การฝึกทำนอง การฝึกหายใจ การฝึก การฟัง การฝึกการออกเสียงเอื้อน การฝึกปฏิบัติตั้งจังหวะฉิ่ง

หน่วยที่ 3 เรื่อง การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย กล่าวถึง การฝึกขับร้องเพลง เพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น เพลงดวงพระธาตุ 2 ชั้น เพลงปิ่นตลิ่งนอก 2 ชั้น เพลงจันทน์ขลุ่ยอ่อน 2 ชั้น และเพลงนาคราชชั้นเดียว

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบประเมินคุณภาพเอกสารประกอบการสอน วิชา ดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดย ศึกษา รายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างเอกสารประกอบการสอนจากเอกสาร การสร้างเอกสารประกอบการสอนของสุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550)

กรมวิชาการ (2546) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและสร้างเอกสารประกอบการสอนอย่างถูกต้อง ศึกษาหลักสูตร แบบเรียนและเนื้อหาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อคัดเลือกและกำหนดขอบเขตเนื้อหาของบทเรียน วิเคราะห์หลักสูตร สาระการเรียนรู้ ศิลปะ วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยกำหนดโครงสร้างรายวิชา เรียงลำดับเนื้อหา ก่อนและหลังแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย หน่วยที่ 2 เรื่อง การขับร้องเพลงไทย หน่วยที่ 3 เรื่อง การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย นำเนื้อหาที่กำหนดออกแบบ และเขียนเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียนหน่วยละ 2 - 8 ชั่วโมงรวม 40 ชั่วโมง นำเอกสารประกอบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาสร้างขึ้นมาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องทั้งทางด้านเนื้อหา เวลา และความเหมาะสมของข้อคำถาม ในแบบฝึกกิจกรรมแต่ละหน่วย นำเอกสารประกอบการสอนที่ผู้รายงานพัฒนาสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินความคิดเห็นตามแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้แบบประเมินที่ผู้รายงานสร้างขึ้น นำเอกสารประกอบการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินให้คะแนนมาหาค่าเฉลี่ย โดยยึดหลักเกณฑ์ตัดสินคุณภาพระดับคะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป จึงถือเป็นเอกสารประกอบการเรียนที่เข้าเกณฑ์ ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าเท่ากับ 4.73 นั่นคือ ผู้เชี่ยวชาญยอมรับทั้งหมด หลังจากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขเอกสารประกอบการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำเอกสารประกอบการสอนที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปีการศึกษา 2555 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน และ 7 คน โดยเริ่มทำการทดสอบก่อนเรียนแล้วจับเวลาเพื่อให้นักเรียนสามารถทำตรวจสอบว่าแบบทดสอบก่อนเรียน เสร็จภายในเวลากี่นาที จากนั้นให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนทีละหน่วย ขณะที่นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอน ครูคอยแนะนำและซักถามข้อสงสัยเพื่อหาข้อบกพร่อง หลังจากเรียนเสร็จแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำเอกสารประกอบการเรียนมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ต่อกำหนดเอกสารประกอบการสอนที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วไปจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป การทดสอบภาคสนามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 40 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยใช้เอกสารประกอบการสอนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งได้สร้างและหาคุณภาพวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้น มีผลทางการเรียนดียิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรศึกษาหลักสูตรให้เกิดความเข้าใจในองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชา คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชาเพื่อจะได้ นำมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตร ครูผู้สอน ควรสร้างเอกสารประกอบการสอนไว้ใช้ในรายวิชาอื่นๆ ที่ตนรับผิดชอบเพราะจากการทดลองแสดงให้เห็นว่าการสอนด้วยเอกสารประกอบการสอนเป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนด้วยเอกสารประกอบการสอนทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี เห็นคุณค่าและความสำคัญ การสร้างเอกสารประกอบการสอนควรกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและทำให้เกิดเป็นผลถาวรติดตัวผู้เรียนต่อไปในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน วิชา ดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ พบว่า เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 สรุปผลการทดลองครั้งนี้ใช้กับนักเรียนจำนวน 3 คนมีประสิทธิภาพ 80.47/ 80.83 หมายความว่า นักเรียนสามารถ ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.47 และสามารถทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.83 แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ใช้กับนักเรียนจำนวน 7 คน มีประสิทธิภาพ 85.00/83.93 หมายความว่านักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน ได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 85.00 และสามารถทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.93 แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ใช้กับนักเรียนจำนวน 40 คน มีประสิทธิภาพ 89.28 / 86.25

หมายความว่านักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 89.28 และสามารถทดสอบ หลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.25 แสดงว่า เอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ผลการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนและผลการประเมินการขับร้องของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย โดยวิเคราะห์จากค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) นักเรียน มีความก้าวหน้า 0.62 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 0.50 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมการสอนวิชาดนตรี โดยใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้นมีผลทางการเรียนดียิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกล่าวคือ ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนกับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 พบว่า ใช้กับนักเรียนจำนวน 3 คนมีประสิทธิภาพ 80.47/ 80.83 ใช้กับนักเรียนจำนวน 7 คน มีประสิทธิภาพ 85.00/83.93 ใช้กับนักเรียนจำนวน 40 คน มีประสิทธิภาพ 89.28 / 86.25 หมายความว่า นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 89.28 และสามารถทดสอบ หลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.25 แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับนางนงนุช สุนทรสุข (2550, บทคัดย่อ) การพัฒนาและใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชา คีตศิลป์ไทย 4 ศ41213 ชั้นกลางปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ผลการวิจัยพบว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพ 84.66/85.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01และยังสอดคล้องกับนางจิราภรณ์ สุขเกษม (2550, บทคัดย่อ) การสร้างและศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่องคีตศิลป์พื้นเมือง ชั้นปีที่ 1 เพลงพ็อนเงี้ยว ในพระราชายาเจ้าดารารัศมี วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่พบว่า เอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพ 83.2/82.0 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับคมเพชร โพธารินทร์ (2553, บทคัดย่อ) รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี กลุ่มสาระศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนม่วงโปีหนองขุ่น สำนักเขตพื้นที่ประถมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และยังสอดคล้องกับกรกฎ ญอนมศิลป์ (2554, บทคัดย่อ) การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชาดนตรีสากล 2 ศ30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอเมือง

จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนควรศึกษาหลักสูตรให้เกิดความเข้าใจในองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชา คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา เพื่อจะได้ นำมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการให้สอดคล้องกับหลักสูตร
2. ครูผู้สอน ควรสร้างเอกสารประกอบการสอนไว้ใช้ในรายวิชาอื่นๆ ที่ตนรับผิดชอบเพราะจากการทดลองแสดงให้เห็นว่าการสอนด้วยเอกสารประกอบการสอนเป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งซึ่งช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. การสอนด้วยเอกสารประกอบการสอนทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี เห็นคุณค่าและความสำคัญ
4. การสร้างเอกสารประกอบการสอนควรกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและทำให้เกิดเป็นผลถาวรติดตัวผู้เรียนต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาและจัดทำนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อความหลากหลายในการจัดการเรียนการสอน ให้เกิดความสนใจต่อผู้เรียน
2. ควรมีการจัดทำเอกสารประกอบการสอนในเนื้อหาของวิชาอื่นๆ เพื่อครูจะได้มีนวัตกรรมสำหรับใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ประสบความสำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. โกวิทย์ ชันธิศิริ รองศาสตราจารย์ ดร. มนัส วัฒนไชยยศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ อาจารย์อนุรักษ์ บุญแจ และอาจารย์ จิระพันธ์ อ่อนเถื่อน ที่ให้คำแนะนำดูแลเอาใจใส่ตรวจแก้ไขอย่าละเอียดจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาดนตรี (ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอนถึงวิธีการ และความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อ

การทำวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้คำปรึกษา และตรวจสอบแนะแนวทางปรับปรุงเครื่องมือในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และการสนับสนุนในการรวบรวมข้อมูลคณะครูและนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

อนึ่งคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กรกฎ ถนอมสิน. (2554). รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชาดนตรีสากล รหัสวิชา ศ30245 การฝึกหัดคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. พิษณุโลก: วิทยาลัยนาฏศิลป์พิษณุโลก.
- กรมวิชาการ. (2546). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการ เรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คมเพชร โปธารินทร์. (2553). รายงานเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี กลุ่มสาระศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. อำนาจเจริญ: โรงเรียนม่วงโพนทองขุน.
- จิราภรณ์ สุขเกษม. (2550). รายงานการสร้างและศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการเรียนเรื่อง คีตศิลป์พื้นเมืองเพลงพ็อนเงี้ยวในพระราชชายาเจ้าดารารัศมี. เชียงใหม่: วิทยาลัยนาฏ-ศิลปะเชียงใหม่.
- เป็รื่อง กุมุท. (2528). วิธีการสอนจริยศึกษาแบบเบญจชั้น. วารสารข้าราชการ. 2, 41-45.
- ทัศนียพร ครุเกษตร. (2545). การสร้างและทดลองใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้โครงการวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ชัยภูมิ : โรงเรียนบ้านโนนศรี.
- วรรณวิไล พันธุ์สีดา. (2549). ผลงานทางวิชาการ ก้าวสู่วิทยฐานะ. กรุงเทพฯ: อี. เค. บุ๊คส์.
- สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทร ประเสริฐ. (2550). การสร้างเอกสารประกอบการเรียน. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.